Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Ministerie van Justitie

nummer
2
juli 2002
Jaargang 1

Nieuwsbrief Jeugdzorg

Actualisering implementatie-programma

De rijksoverheid, de provincies en het werkveld zijn bezig het implementatieprogramma Wet op de jeugdzorg 2001-2003 te actualiseren. Dit is nodig in verband met het kabinetsvoorstel om de invoeringsdatum van de wet te verschuiven naar 1 januari 2004. Bovendien hebben sommige onderdelen van de wet gaandeweg een iets andere invulling gekregen. Uiteraard hangt een en ander ook nog af van de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel.

Het implementatieprogramma geeft aan wat de rijksoverheid, de provincies en grootstedelijke regio's en het werkveld moeten doen om de overgang naar het nieuwe regime van de Wet op de jeugdzorg in goede banen te leiden.

Het bestaande programma, dat nog uitgaat van invoering van de nieuwe wet op 1 januari 2003, is in april 2001 aan de Tweede Kamer aangeboden. De gedachte achter dit programma is de periode tot de invoering van de wet zoveel mogelijk te gebruiken om toe te werken naar de nieuwe situatie. In het verlengde daarvan hebben de betrokken partijen afgesproken dat provincies en grootstedelijke regio's uiterlijk per 1 januari 2003 in hun gebied één rechtspersoon bureau jeugdzorg zullen hebben ingericht. Deze afspraak blijft gelden, ook nu de invoeringsdatum van de wet is verschoven naar 1 januari 2004. Op veel plaatsen in het land is er inmiddels een stichting bureau jeugdzorg. Ook andere onderdelen van het herstructureringsproces in de jeugdzorg beginnen hun afronding te naderen.

De verschuiving van de invoeringsdatum met één jaar biedt in principe de mogelijkheid een slag verder te komen in het toewerken naar de nieuwe situatie. Het is echter nog niet bekend in hoeverre de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel tot wijzigingen leidt. Ondanks dat, hebben rijksoverheid en provincies afgesproken intensief te blijven samenwerken aan een voortvarende implementatie van de wet per 1 januari 2004. Deze zomer maken zij in overleg met het veld nadere projectplannen om het implementatieprogramma aan de nieuwe invoeringsdatum te kunnen aanpassen. ▸

In dit nummer:

- Actualisering implementatieprogramma 1
- Cliënt krijgt sterkere positie 2
- "Onze wachtlijsten zijn eind 2003 opgelost" 3
- "Als je de toegang verbetert, gaat de gang toe zitten" 5
- Amvb jeugdzorg-aanspraken 6

De Nieuwsbrief Jeugdzorg is een gezamenlijke publicatie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, het ministerie van Justitie en de Taskforce aanpak wachtlijsten jeugdzorg.
Reacties/suggesties:
e-mail: jeugdzorg@minvws.nl

Actualisering van het implementatieprogramma is ook nodig omdat bepaalde onderdelen van het wetsontwerp in de loop van de tijd een iets andere invulling hebben gekregen. Dit geldt bijvoorbeeld voor het Besluit jeugdzorgaanspraken (zie het artikel daarover, elders in dit nummer).

Voorbeelden van zaken die in de periode tot 1 januari 2004 verder handen en voeten moeten krijgen en die dus zeker in het geactualiseerde implementatieprogramma zullen terugkomen, zijn het verbeteren van de indicatiestelling door het bureau jeugdzorg, het voorbereiden van een nieuwe financieringssystematiek en het verbeteren van de verantwoordings- en beleidsinformatie.
De Voortgangsrapportage Beleidskader Jeugdzorg 2003 - 2006 zal op hoofdlijnen weergeven hoe het nieuwe implementatieprogramma er uitziet. De voortgangsrapportage gaat op de derde dinsdag van september naar de Tweede Kamer. In het septembernummer van deze nieuwsbrief leest u er meer over. ■

(foto: Bart Versteeg)

De cliënt krijgt een sterkere positie

Eén van de doelstellingen van de beoogde Wet op de jeugdzorg is om de positie van de cliënt te versterken. Dit gebeurt onder andere door het introduceren van een recht op jeugdzorg en het aanstellen van een vertrouwenspersoon bij het bureau jeugdzorg. De rijksoverheid en de provincies betrekken de cliëntenvertegenwoordigers in toenemende mate bij de beleidsontwikkeling.

De Wet op de jeugdzorg moet leiden tot een vraaggestuurd stelsel, waarin de hulpvraag van de cliënt bepalend is voor de zorg waar hij of zij aanspraak op kan maken. Zoals u in het vorige nummer van deze nieuwsbrief heeft kunnen lezen, kan de cliënt met het indicatiebesluit waarin zijn of haar recht op jeugdzorg is vastgelegd, desgewenst zelf een zorgaanbieder benaderen. De cliënt kan zijn recht bij de provincie opeisen. Voor aanbieders die door de provincie worden gefinancierd, geldt een acceptatieplicht.

Het hulpverleningsplan

De zorgaanbieder bij wie de cliënt met een indicatiebesluit aanklopt, stelt samen met die cliënt en het bureau jeugdzorg een hulpverleningsplan op. Dit plan komt neer op een vertaling van het indicatiebesluit in concrete doelen en zorgactiviteiten. Het wetsvoorstel bepaalt dat het plan alleen tot uitvoering komt als de cliënt ermee instemt. Het bureau jeugdzorg heeft daarbij een controlerende rol. Op dit moment kennen veel cliënten het eigen hulpverleningsplan niet eens, laat staan dat ze er een stem in hebben gehad. De nieuwe wet brengt daar verandering in.

Bureau jeugdzorg

De cliënt moet gedurende het gehele proces van zorgverlening kunnen terugvallen op het bureau jeugdzorg voor begeleiding en ondersteuning. Het wetsvoorstel schrijft verder voor dat elk bureau jeugdzorg een onafhankelijk vertrouwenspersoon moet hebben. Die adviseert en helpt de cliënt op verzoek bij het uitoefenen van zijn of haar rechten. Naar aanleiding van een evaluatieonderzoek wordt op dit moment de klachten- en medezeggenschapsregeling voor cliënten van bureau jeugdzorg verbeterd.

Rol van de cliënt op beleidsniveau

Onder de nieuwe wet zijn overheden op landelijk, provinciaal en grootstedelijk niveau verplicht de vertegenwoordigers/belangenbehartigers van cliënten op hun bestuursniveau te raadplegen over de formulering en verantwoording van het jeugdzorgbeleid.

De representatieve en democratische vertegenwoordiging van cliënten verkeert nog in een ontwikkelingsfase. Als aanspreekpunt voor de rijksoverheid fungeert het Landelijk platform PSCJF (Platform samenwerkende cliëntenorganisaties in het jeugd- en familierecht). Deze organisatie krijgt van het Rijk subsidie voor haar rol als collectieve belangenbehartiger. Het Landelijk platform participeert, samen met cliëntvertegenwoordigers uit vijf provincies, in de zogenoemde cliëntentafel. De rijksoverheid raadpleegt en informeert de cliëntentafel regelmatig over de vernieuwing van het jeugdzorgstelsel. In samenwerking met de Nationale jeugdraad werkt het Landelijk platform aan het verbreden van de collectieve belangenbehartiging op landelijk niveau naar jeugdige cliënten. Voor zover die groep tot nu toe wordt vertegenwoordigd, gebeurt dit namelijk indirect, via ouders. ▸

Veelbelovende initiatieven

De betrokkenheid van cliëntenorganisaties op landelijk niveau krijgt dus al wat meer contouren. Op provinciaal niveau staat de cliëntvertegenwoordiging in het algemeen nog in de kinderschoenen. In de provincies Limburg en Flevoland zijn echter veelbelovende initiatieven genomen. Zie hiervoor www.jeugdzorg.nl/praktijk (onder: cliënten). ■

(foto: Bart Versteeg)

Wachtlijsten: discussiedag 30 oktober

De wachtlijsten in de jeugdzorg vormen een complex probleem, waarvoor niet één enkele oplossing bestaat. Door het uitwisselen van ideeën en ervaringen kunnen beleidsmedewerkers van provincies en grootstedelijke regio's die zich met dit onderwerp bezig houden, van elkaar leren en elkaar inspireren. Met dit doel organiseert de Taskforce aanpak wachtlijsten jeugdzorg op 30 oktober 2002 een landelijke discussiebijeenkomst met een dagvullend programma. Bij die gelegenheid wil de taskforce met de beleidsmedewerkers namelijk ook doorpraten over de tot nu toe behaalde resultaten, de aandachtspunten voor de toekomst en de ondersteuningsbehoefte van provincies en grootstedelijke regio's.
De taskforce nodigt de betrokken beleidsmedewerkers in de loop van juli rechtstreeks uit. Te zijner tijd verschijnt in deze nieuwsbrief een kort verslag van de discussiebijeenkomst.

Gedeputeerde Martin Eurlings (Limburg)

"Onze wachtlijsten zijn eind 2003 opgelost"

"Het is absoluut haalbaar om de wachtlijsten in de Limburgse jeugdzorg de komende anderhalf jaar weg te werken. En als het haalbaar is, moet je het ook doen", zegt gedeputeerde Martin Eurlings vriendelijk maar gedecideerd.

"Ik ben opgegroeid in een gezin met vier kinderen", vertelt Martin Eurlings. Mijn vader had een bescheiden loon: 88 gulden per week. Door de tering naar de nering te zetten, heeft hij ons alle vier zo goed mogelijk verzorgd. Als hij had gezegd: *Van mijn loon kan ik alleen de twee oudsten alles geven waar zij behoefte aan hebben; de twee jongsten moeten maar buiten wachten*, zou iedereen hem voor gek hebben verklaard. Toch is dat precies wat in de jeugdzorg gebeurt. Jarenlang hebben we in Nederland geaccepteerd dat instellingen met wachtlijsten werken. Mijn stelling is dat ook de jeugdzorg de tering naar de nering moet leren zetten. Het management is niet alleen verantwoordelijk voor de inhoud en organisatie van de zorg, maar ook voor het op elkaar afstemmen van vraag en aanbod. En dan mag de sector best assertief naar de samenleving terugkoppelen dat er financieel meer moet gebeuren. Zolang dat maar niet gebeurt door middel van wachtlijsten, want dat is tegenover jongeren en ouders met problemen niet te verantwoorden."

Paters en zusters

"Limburg ontvangt een relatief hoge rijksbijdrage voor jeugdzorg. Dat is historisch bepaald", aldus Eurlings. "De pater- en zusterordes zijn vroeger nogal actief geweest bij het stichten van residentiële zorginstellingen. Daar hebben wij er nog steeds veel van. Misschien is het ook daarom dat in deze provincie de neiging bestaat nogal snel op professionele, met name zwaardere vormen van zorg terug te vallen. Voorzover professionele hulp noodzakelijk is, moeten we leren die meer in de directe omgeving van de cliënt te leveren. We moeten de problemen niet van jongeren, ouders en hun sociale omgeving 'afpakken', maar dat sociale systeem op een zodanige manier ondersteunen dat men zelf verder kan."
"Behalve een hoge doeluitkering, hebben wij ook een relatief hoge instroom in de jeugdzorg en relatief lange wachtlijsten. Die wachtlijsten zijn de afgelopen jaren gegroeid, ondanks het feit dat de provincie veel eigen geld aan de rijksbijdragen heeft toegevoegd. Ik zal niet zeggen dat er verder geen geld bij moet in de jeugdzorg, maar voor mij staat vast dat je het wachtlijstprobleem met geld *alleen* niet oplost. Geld is dan ook niet de eerste insteek in het provinciale 'aanvalsplan', waarmee wij in anderhalf jaar tijd de wachtlijsten willen wegwerken." ▸

"De financiële sturingssystemen lokken niet de gewenste resultaten uit"

Het aanvalsplan

Martin Eurlings: “Een element uit ons plan is dat we lokale voorzieningen, zoals het onderwijs en het maatschappelijk werk, beter willen benutten om te voorkomen dat jongeren onnodig in de geïndiceerde jeugdzorg terechtkomen. Dat vereist nauwe samenwerking tussen gemeenten en het bureau jeugdzorg, bijvoorbeeld op het gebied van opvoedingsondersteuning.”

“De wachtlijsten en wachttijden bij het bureau jeugdzorg zijn onaanvaardbaar lang”, stelt de gedeputeerde. “Daarom hebben we uitgebreid onderzoek laten doen naar de oorzaken ervan. Uit dit onderzoek blijkt dat de problemen niet alleen ontstaan door het toenemend aantal cliënten, maar vooral ook door de opzet van het werkproces. Een cliënt die zich aanmeldt, moet bijvoorbeeld eerst een vragenlijst invullen en opsturen. Na de beoordeling daarvan nodigt een hulpverlener de cliënt uit voor een eerste gesprek om het probleem in kaart te brengen. Vaak zijn daarvoor meerdere gesprekken en onderzoeken nodig. Al die stappen worden na elkaar genomen en er zijn verschillende hulpverleners bij betrokken. Dit maakt het proces erg kwetsbaar voor vertragingen. In het aanvalsplan staan concrete voorstellen om dat anders en efficiënter te organiseren. Per stap hebben wij vastgesteld wat acceptabele wachttijden zijn. De feitelijke hulpverlening moet sneller van start gaan door de cliënt vanaf het allereerste begin te begeleiden en praktische ‘eerste hulp’ te bieden. Intensief ambulante hulp verkort de opnameduur in jeugdinternaten en dagcentra en maakt opname soms zelfs overbodig. We hebben daar al met succes mee geëxperimenteerd. Daarom bouwen wij komend jaar tien procent van de bestaande residentiële en semi-residentiële zorgcapaciteit om tot vormen van intensief ambulante zorg.”

“Over al dit soort zaken sluit de provincie binnenkort harde, bilaterale contracten met het bureau jeugdzorg, de zorgaanbieders en de Limburgse gemeenten”, kondigt Eurlings aan. “Voor de uitvoering van het totale aanvalsplan hebben we uit eigen middelen 3,3 miljoen euro extra uitgetrokken. Wie daaruit wil putten, moet met een goed operationeel plan komen.”

Gedeputeerde Eurlings (Limburg): “De jeugdzorg moet de tering naar de nering leren zetten.” (foto: Frits Widdershoven)

Financiële sturing

“Wat mij in de loop der jaren steeds duidelijker is geworden”, vertelt Martin Eurlings, “is dat de sturingssystemen in de jeugdzorg niet kloppen. Die zijn er niet op ingericht om met geld de gewenste resultaten uit te lokken. Je moet het voor instellingen financieel interessant maken om hun werk beter en zo mogelijk ook goedkoper te doen. Bij de uitvoering van het aanvalsplan gaan we daarmee experimenteren. Met Bureau Jeugdzorg Limburg maken wij een bonus/malus-afspraak over het wegwerken van de wachtlijsten. Van het extra geld dat wij daarvoor hebben uitgetrokken, betalen we de laatste 25 procent alleen als tijdig aan de taakstelling is voldaan. Dat doen we *ook* als het bureau daarvoor minder geld nodig heeft gehad dan was voorzien. Als de wachtlijsten *niet* voor 2004 zijn weggewerkt, moet men de laatste 25 procent uit eigen middelen bijpassen. Verder gaan we experimenteren met een persoonsgebonden jeugdzorgbudget. Daarmee willen wij zorgaanbieders prikkelen tot betere prestaties en vraaggericht werken. Wij moeten over de jeugdzorg niet alleen anders gaan praten, we moeten het met z’n allen ook anders gaan doen!” ■

Wachtlijsten jeugdzorg Limburg per 1/1/2002

Aantal jeugdigen 0-23 jaar	310.000
Aantal wachtenden (>5 dgn) bij bureau jeugdzorg op verdere screening	239
Aantal wachtenden (>10 dgn) bij bureau jeugdzorg op vrij toegankelijke zorg	189
Aantal wachtende ‘zorgvragen’ voor:	
- ambulante hulp	54
- daghulp	98
- residentiële hulp	131
- pleegzorg	35
Aantal wachtenden (>5 dgn) bij AMK op onderzoek	15

Bron: (landelijke) Taskforce wachtlijsten jeugdzorg, maart 2002

Financiële middelen jeugdzorg Limburg in 2002

Rjksbijdragen:	
- doeluitkering jeugdhulpverlening	€ 61,7 mln
- ‘Peer-middelen’ voor wachtlijsten	€ 0,5 mln
Provincie Limburg, uit eigen middelen:	
- jaarlijkse bijdrage	€ 2,1 mln
- eenmalig voor Aanvalsplan wachtlijsten (1,5 jaar)	€ 3,3 mln
- eenmalig voor ICT en jeugdcrisisopvang	€ 0,7 mln

Bron: provincie Limburg

Joep Verbugt, Bureau Jeugdzorg Limburg

"Als je de toegang verbetert, gaat de gang toe zitten"

"Ik durf gerust te stellen dat wij in Limburg redelijk vooroplopen bij de ontwikkeling van het bureau jeugdzorg. Met negen vestigingen hebben wij een herkenbaar regionaal gezicht. De regionale bureaus voeren zelf alle basisfuncties uit. Specialisten zijn zo nodig snel bij de hand. Maar, om het op z'n Limburgs te zeggen: als je de toegang verbetert, gaat de gang toe zitten. Vorig jaar is het aantal hulpvragen toegenomen van 7000 tot 9000, terwijl we letterlijk en figuurlijk nog in de verbouwing zaten. Daardoor zijn met name in het voortraject de wachtlijsten toegenomen."

Joep Verbugt, Bureau jeugdzorg Limburg: "Wij zijn er voor alle problemen bij opvoeden en opgroeien." (Fotografie Kuit)

Dit stelt Joep Verbugt, voorzitter van de Raad van Bestuur van Bureau Jeugdzorg Limburg. De toename van het aantal klanten ziet hij op zichzelf niet als een probleem. "Onze missie is dat we er zijn voor alle problemen bij opvoeden en opgroeien", aldus Verbugt. "Blijkbaar *is* er zo'n groot klantenpotentieel. Maar onze capaciteit - het bureau heeft nu circa 400 medewerkers - is daar niet op afgestemd. Dan loop je dus het risico slachtoffer te worden van je eigen succes." Wat hij *wel* als een probleem ziet, zijn de wachtlijsten en wachttijden in de jeugdzorg. Joep Verbugt: "Als je bedenkt wat jeugdigen en ouders vaak al achter de rug hebben als zij bij ons aankloppen, zijn wachtlijsten in feite onacceptabel. We moeten het dus anders organiseren, voldoende geld inzetten en het beter gaan doen. Als bureau jeugdzorg hebben wij daarom op basis van het provinciale Aanvalsplan een operationeel plan gemaakt voor het wegwerken van onze wachtlijsten. Binnenkort sluiten we er een convenant met de provincie over af."

Drie wachtlijsten

Voor de poort van het bureau jeugdzorg wachten bijna 500 cliënten op aanmelding, screening en vrij toegankelijke hulp. Deze wachtlijst wil het bureau onder meer aanpakken door ingrijpende veranderingen in de interne werkprocessen. Daardoor moet de doorstroomsnelheid toenemen.
Een groep van nog eens circa 500 jeugdigen zit in een jeugdzorgtraject, maar krijgt daarbij niet de wettelijke voorgeschreven begeleiding door bureau jeugdzorg. Joep Verbugt: "Die wachtlijst voor 'casemanagement' hangt samen met het feit dat wij er van de ene op de andere dag 400 GGZ-cliënten bij hebben gekregen, zonder dat er daarvoor één cent is bijgekomen. Dat probleem moet snel worden opgelost. Als noodmaatregel verhogen wij nu tijdelijk het aantal cliënten per hulpverlener, maar dat moet echt niet te lang duren..."
Tot slot is er een wachtlijst aan de uitgang van bureau jeugdzorg. Daar staan circa 350 jeugdigen te dringen voor een plek in de geïndiceerde zorg. Verbugt: "Ik ben het eens met de stelling uit het provinciale Aanvalsplan dat de betrokken zorgaanbieders hiervoor hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Bijvoorbeeld door alvast een ambulante behandeling te bieden. Dat gebeurt tot nu toe te weinig."

"Van de ene op de andere dag 400 GGZ-cliënten erbij..."

Werkprocessen

Hoe denkt Bureau Jeugdzorg Limburg door aanpassing van werkprocessen de doorstroomsnelheid van cliënten te vergroten? Volgens het operationele plan komt er binnen zeven dagen nadat een cliënt zich heeft aangemeld een gesprek met bureau jeugdzorg. Gaat het bureau met de jeugdige een verder traject in, dan neemt een vaste hulpverlener onmiddellijk de begeleiding van die jeugdige op zich. Het werken met vaste hulpverleners en multidisciplinaire teams moet er voor zorgen dat het proces van screening en indicatiestelling in zeer korte tijd is afgerond. Joep Verbugt: "Alles in één dag, zoals de provincie wil, is vaak moeilijk te realiseren en is voor de cliënt trouwens ook niet altijd wenselijk. Maar door efficiencyverbeteringen kan het wel aanzienlijk sneller dan toe nu toe."

Inhoudelijke vernieuwingen

Belangrijke inhoudelijke vernieuwingen die het bureau jeugdzorg gaat doorvoeren in de strijd tegen de wachtlijsten zijn het activeren van de cliënt - de cliënt helpen zichzelf te helpen - en het 'goed genoeg principe'. "Met dit laatste bedoelen we", aldus Verbugt, "dat we niet blijven zoeken naar problemen, maar ons concentreren op de essentie van de hulpvraag en nagaan welk aanbod goed genoeg is om de cliënt weer op weg te helpen. ▸

Verder vergroten wij de doorstroomsnelheid door een sterker accent op kortdurende hulp en groepshulpverlening en door maximering van het aantal hulpverleningscontacten per cliënt. Ook hebben we besloten onze preventieve activiteiten voorlopig te bevriezen om meer capaciteit vrij te kunnen maken voor directe hulpverlening."

Meer personeel

"Met die maatregelen valt zonder meer winst te behalen", stelt Joep Verbugt. "Maar als je het goed doorrekent - en dat hebben wij in ons plan gedaan - blijkt dat de bestaande capaciteit van bureau jeugdzorg desondanks tekortschiet om alle cliënten op een kwalitatief aanvaardbare manier te helpen. Daarom hebben wij van de extra middelen die de provincie voor het Aanvalsplan heeft uitgetrokken, 2,3 miljoen euro geclaimd om ons personeelsbestand tijdelijk met 25 à 30 hulpverleners uit te breiden. Die claim is door de provincie gehonoreerd. Op grond daarvan beloven wij dat als de toestroom van cliënten niet verder toeneemt en aan een aantal randvoorwaarden - bijvoorbeeld op het gebied van automatisering - wordt voldaan, wij onze wachtlijsten over anderhalf jaar tot nul zullen hebben gereduceerd."

Wachttijden bij het bureau jeugdzorg en de geïndiceerde zorg in Limburg, maart 2002 (aantal dagen)

de momenten	feitelijke wachttijd	aanvaardbare wacht-/doorlooptijd*
Van aanmelding tot screening	71	7
Bij crisis: tussen aanmelding en screening	13	2 uur
Duur screening	48	14
Tussen screening en vrij toegankelijke hulp	25	7
Tussen einde screening en begin diagnostiek	onbekend	14
Diagnostiek, indicatiestelling en toewijzing	onbekend	42
Totale tijd aanmelding - zorgtoewijzing	219	77
Tussen toewijzing en plaatsing	122	42
Doorloop AMK	178	92

Bron: Aanvalsplan provincie Limburg

** Norm provincie Limburg*

Samenwerking op lokaal niveau

Een van de actiepunten uit het provinciale Aanvalsplan is het verbeteren van de samenwerking tussen bureau jeugdzorg en lokale voorzieningen, zoals scholen, huisartsen, politie en maatschappelijk werk. Als men op lokaal niveau beter in staat is problemen van jeugdigen snel te onderkennen en op te pakken, kan dit de werkdruk bij bureau jeugdzorg verminderen, is de gedachte. Verbugt kijkt met gemengde gevoelens naar dit beleidsvoornemen: "Bureau jeugdzorg moet inderdaad veel meer investeren in lokale voorzieningen. Daar zijn we ook mee bezig. Als wij bijvoorbeeld door ondersteuning van een docent kunnen helpen voorkomen dat een leerling jeugdzorg nodig heeft, is dat prima. Maar waar ik *niet* voor voel is om puur uit financiële motieven een deel van de instroom bij bureau jeugdzorg te verleggen naar voorzieningen op gemeentelijk niveau. Op dat niveau kan men jeugdigen soms heel goed helpen, maar geen *jeugdzorg* bieden. Door het aanbrengen van een kunstmatige scheiding tussen jeugdzorg en voorliggende voorzieningen, loop je het risico dat jongeren weer van het kastje naar de muur worden gestuurd. En om dat te voorkomen, hebben we nu juist een bureau jeugdzorg opgericht." ■

Bureau jeugdzorg hanteert het 'goed genoeg principe'

Het Besluit jeugdzorgaanspraken

In het eerste nummer van de nieuwsbrief heeft u kunnen lezen hoe het Besluit indicatiestelling jeugdzorg er op hoofdlijnen komt uit te zien. Dit keer zijn de schijnwerpers gericht op een andere algemene maatregel van bestuur: het Besluit jeugdzorgaanspraken.

Het besluit omschrijft op welke jeugdzorg cliënten - jeugdigen, ouders en andere verzorgers - aanspraak kunnen maken op grond van de Wet op de jeugdzorg.
De memorie van toelichting bij de Wet op de jeugdzorg gaat nog uit van een omschrijving van deze aanspraken in modules uit het zorgaanbod. Die keuze was gebaseerd op het advies van de Projectgroep zorgprogrammering. Inmiddels hebben de bewindspersonen van VWS en Justitie de Tweede Kamer laten weten dat zij daarvan afzien. In de eerste plaats omdat het jeugdzorgaanbod niet volledig in modules is beschreven. In de tweede plaats omdat het - gelukkig - niet om een onveranderlijk aanbod gaat. Door voortdurende vernieuwingen lopen standaardbeschrijvingen per definitie achter bij de praktijk. ▸

(foto: Bart Versteeg)

Functionele omschrijving

In overleg met de vertegenwoordigers van het Interprovinciaal overleg (IPO) en het werkveld die betrokken zijn bij de voorbereiding van het besluit, is daarom bij nader inzien gekozen voor een *functionele* omschrijving van jeugdzorgaanspraken. Op dit moment gaan de gedachten uit naar een drietal globale functies: 'verblijf', 'begeleiding' (of 'behandeling') en 'observatiediagnostiek'. Een definitieve keuze is echter nog niet gemaakt.

Keuze voor 'functionele' omschrijving van zorgaanspraken

Het bureau jeugdzorg bekijkt of een cliënt is aangewezen op deze zorg en legt de aanspraak vast in een indicatiebesluit. Daarbij volstaat het bureau niet met het noemen van een functie. Het gaat een stap verder. Bijvoorbeeld door de aanspraak van een cliënt op 'verblijf' te specificeren als 'verblijf in een residentiële voorziening' of 'verblijf in een pleeggezin'. Verder geeft het bureau aan hoe lang die zorgaanspraak geldt.

Zorgaanbieders

Met het indicatiebesluit in de hand kan de cliënt - als hij of zij dit wil - met steun van het bureau jeugdzorg naar een zorgaanbieder stappen. Daarom is het van belang dat zorgaanbieders hun aanbod omschrijven in dezelfde termen als die van het indicatiebesluit.
Dit vereenvoudigt de aansluiting tussen vraag en aanbod. De zorgaanbieders moeten voor 1 januari 2004 met die omschrijving klaar zijn.
Dit betekent overigens niet dat een omschrijving in modules en zorgprogramma's nu overbodig is. Die vergroot namelijk de transparantie van het zorgaanbod en maakt het beantwoorden van sectoroverstijgende hulpvragen eenvoudiger. En ook *dat* zijn belangrijke doelen van de vernieuwing van de jeugdzorg.

Bestuurlijk overleg

Volgens de huidige planning voeren de betrokken bewindslieden in het najaar van 2002 bestuurlijk overleg met het IPO en de Maatschappelijk Ondernemersgroep (MOgroep) over (onder meer) het Ontwerpbesluit jeugdzorgaanspraken. Te zijner tijd leest u er in deze nieuwsbrief meer over. ■

Reactie MOgroep

Bij de totstandkoming van de amvb's die voor de Wet op de jeugdzorg nodig zijn, werkt de rijksoverheid intensief samen met de provincies. Maar ook de betrokkenheid van *andere* partijen daarbij is van groot belang. Het veld heeft immers bij uitstek zicht op de gevolgen van de amvb's voor de implementatie en uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel. Eén van die partijen is de MOgroep, de werkgeversvertegenwoordiger van de bureaus jeugdzorg en de zorgaanbieders. In maart heeft de MOgroep een notitie aan de Tweede Kamer aangeboden, met een visie op het Besluit jeugdzorgaanspraken, het Besluit indicatiestelling en de financiering van de Wet op de jeugdzorg. Deze brief is te vinden op www.jeugdzorg.nl (onder: beleid/amvb/ijkpuntennotitie).
De branche jeugdzorg van de MOgroep heeft een werkgroep zorgaanspraken opgericht. Deze werkgroep komt medio september 2002 met een nader voorstel voor de invulling van het Besluit jeugdzorgaanspraken.

(foto: Bart Versteeg)

Colofon

Redactieadres
Ministerie van VWS
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
e-mail: jeugdzorg@minvws.nl

Coördinatie
Ministerie van VWS: DJB en DVC
Ministerie van Justitie: DJC en DV

Redactie
Teun Baak, Tekst & Beleid bv, Bleiswijk

Vormgeving
Peter de Vos, VWS/DJB